

NAPREJ

Glasilo Socialistične stranke Jugoslavije.

Zedinjenje nemških socialistov.

»Arbeiter Zeitung«, centralno glasilo avstrijske socialistične stranke je v svoji 255 številki napisalo k zedinjenju obeh socialističnih strank v Nemčiji, največji delavski stranki na svetu, sledeče vrstice: Strasti, ki so nastale v svetovni vojni, so pred petimi leti razcepile nemško socialistično stranko. Strasti ki so nastale vsled revolucije, so ta razdor razširjale in poglobljale. Opomini treznih voditeljev, ki so kakor Karl Kautsky od prvega dne revolucije spoznali potrebo zedinjenja, niso našli odmeva v razsajanju bratomornega boja. Medtem ko se je nemško delavstvo medseboj prepiralo in razdvajalo, so se po svetu pojavljale strahovite sile, ki so delavce prisilile, da se zedinijo. Te sile sta bili imperializem zapadnih držav in protirevolucija v Nemčiji.

Imperializem zapadnih držav je najprej prisilil obe socialistični stranki v eno fronto. Iz Londona je antanta stavila Nemčiji svoj ultimatum, ki je zahteval strašni reparacijski tribut. Kaj storiti? Sprejeti, podvreči se izpolniti zahteve zmagovalcev, v kolikor se dajo izpolniti, ali pa odkloniti in s tem povzročiti spor z zmagovalci in zopetno vojno? To je bila odločitev za mir ali za vojno, odločitev svetovno zgodovinskega pomena. Vsa Nemčija se je razdelila v dva tabora. Na eni strani obe socialistični stranki, meščanski demokratije in katoliški centrum za sprejem ultimatum, na drugi strani nemški nacionalisti, nemška ljudska stranka in v spremstvu obeh monarhističnih strank, komunisti proti sprejemu. Na eni strani demokracija in mir, na drugi strani pa vojna z antanto, od katere so eni upali na monarhistično protirevolucijo, drugi pa na komunistično revolucijo. Demokra-

cija je zmagala. Sprejeli so ultimatum. Morali so ustvariti vlado, ki naj vodi politiko sporazuma z antanto. Večinski socialisti, demokratije in centrum so tvorili Wirthovo vlado. Neodvisni socialisti niso stopili v to koalicijo. Toda kljub temu so morali podpirati vlado Wirth. Kajti brez njihovih glasov ni Wirth imel večine v državnem zboru. Brez njihove podpore bi bil propadel, država bi bila padla vojaškemu monarhizmu v roke, spor z antanto bi bil postal neizogiben. Železna potreba za rešitev evropskega miru je prisilila obe socialistični stranki, korakati isto pot. V skupnem boju sta se začeli stranki zblíževati.

Toda proti politiki izpolnjevanja se je dvignila nacionalistična, monarhistična protirevolucija. Delavstvo je videlo kako je spreminjala protirevolucija »Reichswehr« v svoje udano orodje, kako je pretvorila Bavarsko v svojo močno trdnjavo, kako je organizirala svoje morilne zveze ter oboroževala prostovoljce. Delavstvo je spoznalo nevarnost, ki je ogroževala republiko in revolucionarne pridobitve. »Nimamo časa, pripraviti se med seboj: samo enotna fronta bo rešila republiko.« To spoznanje se je rodilo v delavnemu ljudstvu. V dnevih po Kappovem puču, v dnevih po umoru Erzbergerja je bila enotna fronta resnica. Toda vsakokrat je prepil med strankama kai hitro podrl enotnost. Tako se je utrjevala v masah zavest: »Enotna fronta je v nevarnosti, dokler nismo zopet ena stranka.« Ko je umor Rathenau odkril vso nevarnost monarhistične zarote, je delavstvo z vso odločnostjo zahtevalo zedinjenje. In ko je pod močnim vplivom gibanja onih dni neodvisna socialistična stranka izjavila, da

Izhaja razen ponedeljka in dneva po prazniku vsak dan.

Uredništvo in upravnništvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6-I.

Naslov za dopise: Ljubljana pošt. pred. 168. Tel. int. št. 312. Ček. rač. št. 11.959.

Stane mesečno 12 Din, za inozemstvo 22 Din. Oglasi: prostor 1 × 55 mm 1 Din.

Dopise frankirajte in podpisujte, sicer se ne priobčijo. Rokopisi se ne vračajo.

Reklamacije za list so poštne proste.

je pripravljena vstopiti v koalicijo, da pomaga ustvariti močne naredbe za zaščito republike in nadzorovati brezpogojno izvedbo teh naredb, tedaj je bilo premagano tudi zadnje in veliko politično nasprotje med obema strankama. Sedaj ni nič več oviralo zedinjenja.

Neodvisni socialisti so med vojno in po vojni branili veliko tradicijo nemških socialistov pred vsako zablodo na desno ali na levo stran. Upali so, da bodo središče, ki bo pritegnilo nase blodeče brate ne samo z desne, temveč tudi z leve strani. Deloma se jim je to posrečilo. Pred nekaj meseci se je priključilo neodvisnim socialistom komunistično sodelovanje, ki je pod vodstvom Pavla Levija, prijatelja Roze Luxemburg, po zloglasnem marčnem puču izstopilo iz nemške komunistične stranke. Z neodvisnimi socialisti skupaj pa se je združilo sedaj v »Zedinjeno socialistično stranko Nemčije«. Od Weisa do Levija, od desničarjev do onih moč, ki so vodili revolucijo nemških komunistov — nova stranka je zares enotna fronta nemškega proletariata. Seveda vse, kar so neodvisni upali, se ni posrečilo: to kar je po marčnem puču preostalo od komunistične stranke Nemčije, to ostane izven zedinjenih socialistov. Z Brandlerjem in Eberleinom, ki se ramo ob rami borita z junkerji proti politiki izpolnjevanja, ki na Saksonskem in v Turingiji skupno z reakcijo skušata izpodrinuti delavske vlade in ki delujeta s svojim demagoškim pustolovstvom proti strokovnim organizacijam v korist podjetnikov, s takimi ljudmi je vsako skupno delovanje nemogoče. Stari Ledebour je kljub temu zastopal z mladostnim ognjem to mnenje da se neodvisni socialisti ne smejo združiti z brati na desni strani, dokler ne bodo bratje na levi strani zreli za zedinjenje; izjavil je

GIN. FIZ:

V senci Kristusove ljubezni.

... in v mojem imenu boste trpeli...

V Ekvadorju.

Dež je ponehal. Pod žgočimi žarki ravnikovega solnca se je zemlja hitro izparevala. Sedeč ob cesti v senci akacije, sem opazoval domorodce pri njihovem opoldanskem počitku. Delali so na bližnji bananovi plantaži, kjer sem tudi pravkar bil, kamor se me poslali vodilni krogi sadjerejske družbe na ogled. Leže ali sede so si nekateri popevali svojo zaljubljeno pesmico, drugi pa zvečili liste, ki dajejo tudi kokain.

Vročina in utrujenost sta me nepretrgoma silila k spanju, a naenkrat zaslišim na cesti korake. Radi ovinka in gostega grmovja nisem od začetka videl, kdo je, šele čez trenotek sem zagledal moža z ženo, ki sta poganjala pred seboj tri težko otovorjene osle. Mož je bil belo-

kožec, star kakih 25 let in kakor sem pozneje zvedel, Amerikanec iz Združenih držav. Ustavil se je in me ogovoril špansko, toda videč, kako jo lomim, se je razgovoril v angleščini, v kateri sem mu prav lahko odgovarjal. Veselilo ga je, ml je dejal, da se more razgovarjati v materinščini, zato pa je tudi takoj začel delati priprave za tabor. Njegova družica, mlada, lepa, šestnajst ali sedemnaestletna dekle, mu je krepko pomagala.

»To je vaša žena?« sem ga vprašal.

»Ne, Sem jo šele kupil. Toda poročim jo, ko pridem domov v državo,« je odgovoril.

Kupil? Kupil si je dekle, ki je komaj sezulo otroške čevljičke. Čeprav sem že kaj podobnega slišal mnogokrat, vendar nisem mogel verjeti, šele danes pa se mi je nudila prilika, toda ne zadnji slučaj zločina katoliških duhovnikov.

»Da, kupil sem jo pred dvema dneva-

ma v samostanu San Bonaventura,« je pripovedoval dalje. »Gotovo ste ga opazili na poti, ko ste potovali sem. Na levi strani ceste je, kake pol milje vstran od nje. Kako sem to zvedel? Brat mi je povedal, ki je poslal pome v državo. Vedel je namreč za dve mesti, kjer je zlato, pa mi je dal eno. Nahaja se v tukajšnji pokrajini, nekako tri dni od tod; ravno sem na poti tja. Baje bom lahko izplal zlata za 20—30 dolarjev na dan. Da pa se bratu zahvalim, sem mu delal skoro pet mesecev. Pri mojem odhodu mi je pa nasvetoval, naj si vzamem s seboj žensko, ker sicer mi bo v hribih dolgočasno in žalostno. On ima tudi eno, ki jo je kupil v San Luis Obispo, samostanu nedaleč od Guita. Živi žnjo že čez dve leti. Ko se bo vrnil domov v državo, kar bo čez eno leto, jo bo popeljal s seboj in se ž njo poročil. Da, je lepa. Zakaj se ž njima ne poročiva takoj? To ne gre. Nam ne dovolijo. Hotel sem, naj me ž njo poroče, ko sem jo kupil. Toda dejali so mi, da jo imam najeto samo za eno leto. Za to tukaj so zahtevali 75 dolarjev v zlato. So tudi cenejši. Imeli so jih več po 30—50 dolarjev, ki pa mi niso ugajale, so bile same Indijanke. Takoj sem jim

celo, da se ne bo udeleževal takega enostranskega zedinjenja. Toda s pretežno večino je strankin zbor sklenil zedinjenje, ki je zedinjenje devet desetih nemškega delavstva.

Za Nemčijo je to velikanski dogodek. Združeni socialisti so najmočnejša stranka v državi; njen vpliv se bo ojačil v državnem zboru, v vladi, pa v posameznih deželah. Nikdar pa ni bilo to bolj potrebno kakor sedaj, ko pretvarja veleindustrijski kapital pod vodstvom Stinnesa, svojo ojačeno gospodarsko moč, ki jo je dobil vsled reparacijske pogodbe s francoskimi kapitalisti, v neposredno politično moč. Meščanstvo se pripravlja na odpor. Meščanske stranke se skušajo združiti v »sodelovanju«, da ojačijo svoje postojanke za boj proti proletarskemu bloku. Boj med kapitalom in delom stopa v novo fazo.

Tudi preko nemških mej bo močno uplivalo to zedinjenje. Kakor je razkol v Nemčiji razcepil internacionalo, tako jo bo zedinjenje v Nemčiji zopet ustvarilo. Posebno velikega pomena pa je to ujedinjenje za avstrijsko delavstvo. Mi smo v vojnem času doživeli boje, ki so razdvajali stranko v Nemčiji; tudi mi smo imeli svoje desničarje in svoje neodvisne socialiste. Toda kljub temu smo ostali ena stranka. Ko pa je zgodovina sama razsodila ta boj in odstranila njegove vzroke, smo popolnoma premagali nasprotja, ki so nas ločila med vojno; v bratski složnosti smo se skupno bojevali proti sovražniku. Prepričani smo, da se bo to posrečilo tudi našim sodrugom v Nemčiji. To je naša vroča želja. Kajti njihova stvar je tudi naša stvar. Naj baranta Seipel z nami, kjer koli hoče; prepričani smo, da pride dan, ko bo naša dežela del nemške republike, ko bo naša stranka del one velike stranke, ki se danes rodi. Živela zedinjena socialistična stranka Nemčije!

Politične vesti.

+ Klerikalci so zelo bogaboječi ljudje. Ker vedo, da je socializem za slovensko ljudstvo toliko kakor večno pogubljenje, zato so rohneli proti njemu na shodih in po časopisih, na prižnicah in v spovednicah. Pa ni vse to nič pomagalo, nasprotno, agitacija je bila to ljudje so spoznali tega »hudiča« in našli, da nima rogov. Kaj zdaj? Priznati je treba, da socializem ni nič slabega, da je to pravzaprav

plačal 225 dolarjev; sedaj jo lahko obdržim tri leta. Do tedaj pa bom že v državi.

»Zakaj pa se ž njo ne oženite kje drugje?« sem vprašal dalje.

»Nameraval sem tako storiti danes zjutraj v Čaleru, toda tamkajšnji župnik je v njej spoznal samostansko lastnino. Poznal jo je po tem« — pokazal mi je znamenje na dekličini roki. Na desni roki je imela grobo tetovirano veliko črko »B«, neizbrisljiv znak samostana, čigar lastnina je. »Ni me hotel poročiti za noben denar. Toda ko pridem domov, jo vzamem za ženo. Seveda ne bom smel iti to pot, ko se bom vračal k morju. Francis je sedaj s tem zadovoljna, čeprav se je od začetka silno vpirala. Sai je sfanatizirana sužnja. Sprva še slišati ni hotela o tem. Baje bi jo prokleli, česar se je najbolj bala. Sedaj pa že odjenjuje. Gori v hribih jo naučim angleško, da bo mogla, ko prideva v ljubljeno domovino, z ljudmi govoriti. Toda verujte mi, ona in jaz bova govorila — o čem si pa lahko mislite.«

nekaj krščanskega. Začo so začeli prirejati procesije za krščanski socializem. Ko se jim je po vojni posrečilo postaviti nekaj kršč. soc. organizacij, so jim pa tudi te začele rasti čez glavo — delavec pač ne more živeti od tistega kruha, ki mu ga bogaboječi tovarnari obljubljajo v nebesih. Pa klerikalci zato svojih organizacij niso razpustili (saj jih potrebujejo za štafazo!) samo peruti so jim postrigli, da ne bodo letale tako visoko, posebno ne do police s kruhom. Vse to ve naše obupano ročno in duševno delavstvo, pa išče pravega socializma. Bogaboječi ljudje so se ustrašili tega iskanja, pa bi radi zopet rekli, da socializma sploh ni. Ker se boje trditi to odkrito, pišejo in poročajo v Belgrad Protičevemu listu, da na Slovenskem socializma ni, potem pa prav nedolžno v »Slovenca« razglašajo: »Tudi Srbi so že uvideli, da na Slovenskem socializma ni. Protič n. pr. piše...« Danes nekaj, jutri nekaj, bakov se bo že prijel. Mi pravimo, da se bo prijel marsikaterega, trajno se pa niti backi ne bodo zadovoljili brez kruha! Zato hodijo duhovniki v svoji bogaboječnosti prositi naše zaupnike, naj nikar ne prodajajo proklete knjižice »Socializem in vera«. V javnosti se pa ne upajo povedati, da ni nič vredna. Indeks je zgubil svoj pomen, odkar zna ljudstvo samo čitati in soditi. Nikdar več ne boste imeli moči dopovedati mu, da je resnica — iz pekla.

+ V Mariboru se je vršilo 4. t. m. zborovanje mariborskih industrijev, ki so se posvetovali o katastrofalnem stanju tovarnega prometa. Med drugim so zbrani industriji iskali vzrok v blokaški in madžarski politiki. Sprejeli so resolucijo, v kateri so se izrekli za smotreno tarifno politiko.

+ Zemljoradniški klub je izročil Pašiču resolucijo, ki jo je sklenil na seji glavnega odbora stranke. Resolucija vsebuje sledeče točke: 1. razveljavljenje naredb ministra za agrarno reformo z dne 4. septembra t. l. ki se tiče agrarnih odnošajev v Dalmaciji, 2. Ustavitev vseh agrarnih procesov, ki so sedaj v Dalmaciji na dnevnem redu, 3. Ustavitev dohodkov bivšim lastnikom. Zemljoradniški poslanci so v slučaju nepovoljnega odgovora trdno odločeni takoj odpotovati v Dalmacijo, kjer nameravajo pričeti skupno s kmeti boj zoper nasilje oblastev.

+ Kongres zemljoradniške stranke se bo vršil v Belgradu dne 27. in 28. t. m.

To je bil en slučaj, ki je hotel, da je prišla uboga dekle v roke dobrega, vestnega človeka, čigar vest in poštenje sta se uprla zločinu, vrednega samo katoliškega duhovna tamošnjih krajev.

V drugih slučajih — bilo jih je še šest, ki sem jih videl na lastne oči — niso bile žrtve katoliškega suženjstva tako srečne. Prišle so v roke možem, sodeč jih po njihovih besedah, ki niso poznali najnavadnejšega človeškega čustva, pravim izrodkom človeštva, Zlatokopi so z malimi izjemami surovi, brezvestni ljudje, njihovo težko, samostansko življenje v gorah ali puščavah, napravi iz njih živali, hujše od zveri.

Dekleta, ki jih tako vzgajajo po samostanih, so navadno sirote, ki so jih bodisi matere enostavno popustile, ali pa so jim starši umrli v zgodnji mladosti. Tamkajšnji samostani se zanimajo za take mladenke, jih uče in pripravljajo na njihove poznejše naloge. Skoro vse so zaznamovane z neizbrisljivim žigom samostana, z žigom sramu in ponižanja.

(Doživel v l. 1912.—13.)

+ Vprašanje kraljeviča Jurija prihaja zopet na dnevni red. Vlada je predlagala za kraljeviča najhujšo kazen, ki ga sploh more zadeti kot člana vladarske hiše. Kralj se bo najbrž strinjal s predlogom. Vse časopise piše namreč v tem smislu, posebno pa vladno. Nekateri vladni časopisi pišejo, da ima Pašić zaradi tega apetit na kraljeviča Jurija, ker ni hotel poročiti njegove hčere.

+ Nikola Princip je objavil v zagrebških listih poslano, v katerem protestira proti temu, da izhaja v Subotici jugofašistijski list pod naslovom »Princip«. V svojem poslanem pravi, da ne dovoli blati spomin svojega brata, ki se je boril proti režimu, katerega sedaj odobravajo tudi jugofašisti. Če ne bodo spremenili naslova svojega lista, da bo nastopil proti njim sodnijsko.

+ Finančni minister je za častnike zopet dovolil kredit v znesku 100 milijonov kron. Kreditov za vojaštvo kar noče zmanjkati.

+ Iz Subotice je pobegnil na Madžarsko dr. Velgy, ki je bil v znanem madžarskem procesu obsojen na 5 let ječe, pa se je nahajal zaradi slabe zdravja pod strogim policijskim nadzorom. Velgy je pobegnil že v soboto, za njegov beg pa so zvedeli šele v nedeljo zjutraj. Ta slučaj je izzval v Subotici veliko senzacijo.

+ V Banatu rešuje naša in rumunska komisija cerkveno-šolska vprašnja.

+ V Kumanovem se bo vršilo 23. t. m. veliko defiliranje naše armade, 24. t. m. velike cerkvene ceremonije, 25. t. m. pa bodo svečano ustoličili patriarha v Peči. Kakor je razvidno tudi iz tega slučaja, koraka vojaštvo skupno z duhovščino, samo da je ljudska nevednost tem večja.

+ Kemal paša se je izjavil, da ne bo prej miroval, dokler ne bo očistil Tracije Grkov, katere meni odstraniti iz Tracije še pred pričetkom zime.

+ V Traciji je pričelo domače prebivalstvo s pokolji Turkov.

+ Turške čete so zasedle grške otoke: Hios, Samos in Mitilene.

+ Carigradska vlada je obvestila nacionalno vlado v Angori, da je naročila vsem turškim poslaništvom in konzulatom naj predajo svoje posle zastopnikom angorske vlade.

+ Konferenci zaveznikov in turških generalov v Mudaniji ne bodo prisostovali zastopniki časopisov. Veliki glavni stan bo sam izdal poročila. Baje konferenca v Mudaniji ne bo žela uspehov, kar zelo radi verjamemo. Skoro vse konference dosedaj so se namreč izjalovile. Državniki so obdarjeni s slepoto.

+ V Bukarešti dovršujejo ogromne priprave za svečano kronanje rumunskega kralja. Zgradili so že tudi poseben paviljon, v katerem bo sprejemal kralj županije, ne posameznih občin iz cele Rumunije. Število teh bo znašalo 10.000. Poleg tega so zgradili še posebno tribuno za ogledovanje armade, ki bo defilirala. Pričakujejo ogromno število novinarjev iz inozemstva. Jugoslovanskih novinarjev bo prišlo okoli 50. Proslava se bo pričela okoli 15. t. m. Pomilujemo ubogo rumunsko ljudstvo, ki bo plačalo za navedene neumnosti več sto milijonov, ne da bi imelo od vsega tega le trohico koristi. Le kdaj se bo spametovalo rumunsko delavno ljudstvo.

+ Madžarska vlada se je izjavila, da prijeteljsko politiko napram Jugoslaviji.

+ Iz Rima poročajo, da je kupil te dni Pašićev sin Rade 200.000 vojaških uniform v Rimu. Kakor je znano, je znal stari Pašić preskrbeti svojemu sinu že

večkrat razna nabavila, pri katerih sta zaslužila oče in sin ogromne vsote. Pa zakaj bi jih tudi ne? Saj je stari Pašić — ministrski predsednik... Kaj pomeni pri naš ministrski predsednik, pa ve menda že vsak otrok.

+ V Italiji je pokazal kongres socialistične stranke, kako različna so mnenja v stranki. O položaju laške socialistične stranke smo že veliko pisali, pisali pa smo tudi o fašistih, ki so povročili v državi anarhijo pojavljajočo se tudi v socialističnih vrstah. Za predlog, naj ostane stranka edinstvena, je glasovalo okoli 30 tisoč glasov. Predlog pa je propadel z okoli 3000 glasovi, ker se je izrekla večina za disciplino v stranki, ki je seveda nekaj čisto drugega kot pa je opozicija.

+ Stavka hišnih posestnikov na Dunaju se je 31. m. m. žalostno končala. Dosegli niso ničesar. Stavkali so s tem, da so zaprli hišna vrata, pogasili luči ter zaprli vodovode.

+ V Pragi so otvorili »ruski institut« za kulturno zблиževanje Rusije s Češkoslovaško. V institutu sodelujejo najboljši ruski in češki kulturni delavci.

+ Poljski minister trgovine in prometa, Strasburger, bo odšel okoli 15. t. m. v Moskvo v svrhu poljsko-sovjetske trgovinske pogodbe.

+ Zaradi nemirov v vzhodni Galiciji je proglasila poljska vlada v nekaterih pokrajinah preki sod za umore, rop, požigane itd. Prišlo je namreč do krvavih nemirov med Poljaki in Ukrajinci.

+ Dr Nansen je objavil rezultate evropske sanitarne konference v Varšavi, ki se je vršila v prisotnosti zastopnikov Zveze narodov. Iz teh rezultatov posnemamo da je lansko leto zbolelo v Rusiji 30 milijonov ljudi na pegastem tifusu, 10 milijonov na tzkv. španski boleznin in 2 milijona na kugi in koleri. Smrtnih slučajev je bilo največ pri ljudeh, bolnih na pegastem legariju, in sicer nad tri milijone. Bolezni še niso ponehale, pa obstoji nevarnost, da se bodo razširile v Rumunijo, Poljsko, odtod pa v ostalo Evropo. Dr. Nansen je pozval vse evropske vlade na obrambno delo.

+ Iz Rige poročajo, da je odpotoval Karahan, namestnik sovjetskega komisarija za zunanje zadeve, v Angoro, kamor je že odšel iz Smirne Kemal paša.

Centralni odbor ukrajinskega Rdečega križa je poslal v Malo Azijo sanitetno komisijo, ki bo prožila pomoč ranjenim turškim vojakom.

+ Sovjetska vlada je že tretjič poslala angleški vladi protestno noto proti zatvoritvi Dardanel.

+ Iz Odese javljajo, da se pripravljajo ruske vojne ladje na daljši pohod.

+ V Teheranu je priredila »Teheranska trgovska komora« na čast ruskemu trgovinskemu zastopniku Sumjackomu banket, kateremu so prisostovali tudi člani perzijskega parlamenta. Predsednik perzijskega parlamenta je naglaševal veliko važnost bodočih sovjetsko-perzijskih odnosov.

+ Francosko časopisje ostro obsoja belgrajsko vlado, ki je pričela v zadnjem času kolebati med Anglijo in Francijo. Pravi da se je izkazalo naše zunanje ministrstvo zelo nevhvalno proti francoski vladi, ki je pripomogla po svetovni vojni Srbiji do ekonomskega in moralnega preporoda.

+ »Journal Officiel« objavlja vladni ukaz, s katerim prepoveduje francoska vlada uvoz živine iz Češkoslovaške, Jugoslavije, Madžarske in Rumunije, to pa

zaradi tega, ker so se pojavile v tej državi pri živine različne bolezni. Uvoz goveje živine pa se dovoljuje, vendar samo po morju.

Dnevne vesti.

Kdor išče, najde. V sredo 4. t. m. se je vršila pri kasacijskem sodišču v Zagrebu zaključna razprava o tožbi gosp. Albina Prepeluha proti sodrugu Zv. Bernotu zaradi žaljenja časti. Spor je trajal skoro celo leto, kajti že lani 12. oktobra 1921 je izšel v »Ljudskem Glasu« uvodnik »Politično lopovstvo«, zaradi katerega je g. Prepeluh tožil. Spor je bil pravzaprav rešen že pri okrožnem sodišču, ki je sodr. Bernota le deloma obsodilo, v glavnem mu pa dalo prav in mu prisodilo samo 1000 K globe, dočim zahteva paragraf zapor od 6 mesecev do 1 leta. Vendar sta se oba pritožila na kasacijsko sodišče, ki je s. Bernota popolnoma oprostil, ker se mu je posrečil dokaz resnice, tožitelja pa obsodilo na plačilo vseh pravnih stroškov.

Kako moramo vojni invalidi posnemati egiptovske cigane. Podpisani sem stanoval v Slov. Bistrici. Od tam so me poslali v Strnišče v begunski tabor, od tu na Dolenjsko, od tam zopet na Gorenjsko v Sangrad pri Cerkljah. Komaj sem si primerno uredil borno stanovanje, so me zopet poslali — v Pšenično polico. Končno so me pritirali v občino Sv. Jurij pri Kranju, kjer sem si moral iskati stanovanje. Škandal je, da nima država toliko volje in upliva, da bi 100% invalidu poskrbela stanovanje na svoje stroške. G. dr. Goršič, čas bi bil, da za reveže nekaj stori, saj jeste tudi vi naš beraški kruh. — 100% invalid Martin Papež, Sv. Jurij pri Kranju št. 48.

Zaradi težav pri nabavi kuriva in razsvetljave se skrajšalo v zimski dobi 1922./23., t. j. od 16. oktobra do 31. marca 1923 uradne ure pri poštah uradih z brzojavom in telefonom na 6 oziroma 5 ur, pri manjših uradih pa na 4 ure. Uradne ure pri ljubljanski in mariborski glavni in kolodvorski pošti, pri poštah uradih v Celju, Ptuj, Novem mestu, Kranju, Zidanem mostu, Trzinu in Gorenji Radgoni, Črni pri Prevaljah, Hrastniku, Jesenicah, na Gor. Mežici, Prevaljah in Trbovljah 1 in 2 ostanejo neizpremenjena. Uradne ure ob nedeljah in praznikih se ne izpremenijo. Iz pregleda, ki je razobešen na vsakem poštne uradu, so razvidne uradne ure dotičnega urada.

Društvo »Vrtnarska šola« ima izredni občni zbor v Kranju dne 8. t. m.

Brodska tovarna je tako preuredila svoje naprave, da bo odslej naprej lahko popravila mesečno 300 tovornih vagonov.

Mejne straže ob madžarski meji imajo zadnje čase precej sreče. Dnevno zalotijo tihotapce obeh spolov, ki tihotapijo valuto.

Ljubljana.

Zveza industrijcev v Ljubljani priredi v petek dne 6. t. m. ob 10.15 uri predpoldne v veliki dvorani hotela Union veliko manifestacijsko zborovanje, na katerem se bo razpravljalo o nevdržnih razmerah o železniškem tovornem prometu, osobito na progah direkcije državnih železnic v Zagrebu.

Slovenskega zdravniškega društva 5. izredni občni zbor se vrši 12. t. m. ob 16.30 v mestni posvetovalnici. Spored: 1. Poročilo odbora. 2. Volitev članov pokrajinskega zdravstvenega sveta. 3. Volitev upravnega odbora jugoslovanskega lekarskega društva. 4. Slučajnosti.

Preselila se je staroznana, vsled solidnosti in realnosti splošno poznana trgovina Gričar & Mejač, trgovina z izgotovljenimi oblekami za moške, dame in otroke, iz Prešernove ulice v Šelenburgovo ulico št. 3, na vogalu Knafljeve ulice.

Vestnik Svobode.

Šoštanj. Na podlagi sklepa odbora tukajšnje podružnice »Svobode«, pozivljamo vse sodruge člane in članice, kateri se hočejo udeležiti vsedelavskega zletanja v Marboru l. 1923., da začno vlagati tedenske, odnosno mesečne prispevke v društveno hranilnico »Svobode«. V to svrhu je izvoljen hranilnični odsek, kateri uraduje vsako nedeljo od 8. do 10. dopoldne v tajništvu (gostilna Toter I. nadstropje). — Odbor »Svobode«, Šoštanj.

»Napreč« je list, ki vam podaja resnično sliko delavskega gibanja po svetu. Prinaša politične in znanstvene članke, statistike, opise krajev itd. »Napreč« je list, ki širi zdravo socialistično znanje med slovenskim delavstvom. Širite ga!

Strankin znak velja 5 Din komad. Kdor ga še nima, naj ga takoj naroči pri našem tajništvu.

= Vrednost denarja. 1 dolar velja 53.50 Din. 1 francoski frank 4.80 Din. 1 lira 2.68 Din. 1 češka krona 2 Din. 100 nemških mark 3.20 Din. 100 avstrijskih kron pa 9 par. V Curihu velja 100 naših kron 1.92 švicarskih frankov.

Politična orientacija.

»Proč s politiko!« vpijejo nekateri. To vpijejo radi tega, ker jim zdrava politika socialistične stranke kviri osebnostni interes. Politično se ti gospodi ne morejo udeleževati ker so eni na slabem glasu iz preteklosti, drugim pa vlada s svojimi reakcionarnimi zakoni onemogočuje politično delovanje. Toda udeleževati se hočejo in napenjajo vse sile, poskušajo vse mogoče diplomatske trike. Njih namen je dobiti moč. Zavedajo se pa, da poseduje moč edino delavno ljudstvo, zato mu nastavljajo zanjke, kakor pajki muham.

Razmišljajmo to vprašanje. Spominjam se časa, ko nismo imeli razprtij v vrstah delavnega ljudstva, kljub temu da smo bili različnega mnenja. Vsi smo stremeli za enim ciljem — osvoboditvijo človeštva. Ta cilj je bil zdrav, to delo je bilo mogočno in vsi nasprotniki proletarske mase so trepetali, ker so videli njeno enotno fronto.

Nastopile so čudne razmere. Nastala je desna in leva. Na levi so bili mladiči — kakor so jih starini imenovali — oni so bili navdušeni za krvavo revolucijo. Ljudje delanja so bili to. Delali so in učili, propagirali svoja načela in masa, katera je bila takrat še enotna vsaj do cilja, je deloma verjela njihovim lepim besedam. Umevno je to in nič čudnega; marsikateri človek, ki ni par dni jedel, bo šel za onim, kateri mu obljublja kruh takoj, ne pa za onim, kateri pravi, da si ga mora prej priboriti. Če oba »rešitelja« preštudiramo, vidimo, da prvi laže, drugi pa govori resnico. Laž pa je prvi trenutek lepa in lepa bodočnost upliva na onega, kateri ne zna krotiti samega sebe. Zato je šla večina, t. j. precej tisočev lačnih žledcev za lažnjivci frazeriji.

Zgodilo se je, kar se je moralo zgoditi. Ekstremisti, katere bomo imenovali s popularnim imenom »komunisti«, so mo-

rahi izvršiti obljubo. Če niso hoteli ostan-
figamožje. Najprej so se ločili od »social-
patriotov«. Nastopili so v volilni kompa-
niji in odnesli lepe uspehe. Veselil sem se
in z menoj marsikak tkzv. »desničar«.
Čemu ne, saj spoštujemo vsakega, kateri
nam hoče pravice priboriti in če je to sam
Pašič! Toda zgodilo se je nekaj drugega.

Beseda je lažja nego dejanje. Pest
kapitalizma je udarila po hudi misli krva-
vega komunizma. Nastopile so puške (slu-
čaj: Zaloška cesta!), ječe in strašne ob-
sodbe. Vsi tisti, kateri so poprej toliko go-
vorili, so se ustrašili in se zgubili. Pastirji
so odšli in ovce so ostale brez voditelja.
Marsikateri proletarec je trpel za svoje
prepričanje.

Reakcija se je hudo maščevala. Pa
tudi prebrisana je bila pri uničevanju
onega, kar smo desetletja ustvarjali. Komu-
nizem je zginit s pozornice javnosti.

Takozvani »desničarji« so ostali pri
cepljenju stranke v silni manjšini. Nikak-
šnega ugleda niso imeli. Niti lastni vodi-
telji med svojimi pristaši. Mnogo truda je
stalo, predno smo očistili sfranko. Ustva-
rili smo politično stranko zdrave ideje,
katera naj bi ozdravila globoke rane de-
lavstva. Ta stranka je postala mogočna z
lastnim delom in s poštenostjo. Marsikak
zaslepljenec je spoznal svoja kriva pota
in je vstopil v njo, ki praktično ustvarja
enotno fronto.

Uvodoma sem trdil, da posamezniki
iščejo kariere na račun delavstva. Niče-
sar nismo rekli, vsaj oni, ki smo čutili res-
proletarsko, ko smo videli močno komu-
nistično stranko. Toda sedaj pa govorimo
drugače. Komunistično stranko vodijo pod
firmo nezavisnosti nekomunisti, ki iščejo

korist. Brez Stefanoviča ni ne iznajate
»Delavske novice«. Stefanovič pa vodi
hud boj za »enotno fronto« proletariata.
Mi se samo čudimo njegovi plitkosti.
Enotna fronta je tu. Saj so vendar komu-
nisti organizirani skupno s socialisti. Te
organizacije so dosegle več uspehov kot
pa Stefanovič za rudarje. Rudarji niso
enotno organizirani, kovinarji pa so. Ne
bomo zgubljali besed. Jasno je in dokaza-
no, da so fraze silno veliko škodovale.
Proti temu se borimo. Ker mi nočemo
frazerstva, ampak trezno delo, se nam
gabi Stefanovičevo frazerstvo, ki nima
drugega cilja, kot da koristi samemu sebi.

Študirajte politiko, brez političnega
udejstvovanja! Ne boste uspeli! Mi uga-
niamo politiko, ker mora biti. Če delavec
ne bo politik, bo tepen, kakor je že bil,
ker bo politiko uganjal buržui na račun
delavcev. Politika je gospodarstvo, in go-
sposdarstvo je v ozki zvezi z našimi že-
lodci. Kisli pa bi bili obrazi, če bi bil že-
lodec prazen. Očitati so faloterije. Videli
smo jih in jih odrezali. Ko so pa spoznali,
da smo zdravi, pa lažejo, samo da sebe
obdržijo, za druge se pa ne brigajo. Laž
pa jih je že ubila. Prepričan sem, da bo
resnica zmagala nad lažjo, ker že zmagu-
je. Vsak, kdor misli, je spoznal. Kdor de-
la, bo užival. Mi delamo. Naše organiza-
cije in njih konsolidacija priča to.

To sem napisal, ker vidim, da so po-
litiki, ki nočejo politike. Odvračajo one,
kateri niso poučeni. Premišljujemo, pa bo-
mo videli, da smo enotni po življenjskih
potrebah, po preganjanju, po interesu, sa-
mo v organizaciji nismo, deloma, ker se
upirajo oni, katere boli kontrola delavcev
nad politiko.

Orientirajmo se! Mi poznamo samo
delavce in delavski interes. Stefanoviči
pa tudi svoj osebni. Če bi zaslepljenec
ne bilo, bi umrl. Mi smo pa uganjali poli-
tiko in io bomo. Kdor nezakrinkano poli-
tiko uganja, je močan po pristaših in ide-
jah.

Naša politična orientacija je, da od-
vrnemo puškine cevi od lastnih teles in
streljamo proti kapitalizmu. Nočemo črne
preteklosti ampak jasno bodočnost. V
enotnosti je moč. Ko bomo vsi to vedeli,
bomo tudi vedeli, kaj je laž in kaj resni-
ca. To je politična orientacija delavstva.

Hronos.

Odgovorni urednik: Anton Podbevšek.

Izdajatelj: Zvonimir Bernot (v imenu pokr. odb. SSJ).

Tisk Učiteljske tiskarne v Ljubljani.

UČITELJSKA TISKARNA

LJUBLJANA, FRANCISKANSKA ULICA STEV. 6

REGISTROVANA ZADRUGA Z OMEJENO ZAVEZO.

TISKOVINE ZA SOLE, ŽUPAN-
STVA IN URADE. NAJMODER-
NEJSE PLAKATE IN VABILA
.. ZA SHODE IN VESELICE ..

LETNE ZAKLJUČKE

NAJMODERNEJŠA UREDBA ZA
TISKANJE CASOPISOV, KNJIG,
.. BROŠUR ITD. ..

STEREOTIPIJA. LITOGRAFIJA.

Med,

zajamčeno pristen, točen ima
na prodaj sodrug v manjši
množini 1 kg po K 130, v večji
pa po K 120. Naslov v upravi
našega lista.

BLUZE,

spodnja krila, predpas-
niki, stezniki

najceneje pri:

A. ŠINKOVIC nasl.

K. SOSS,

Ljubljana, Mestni trg 19.

Razno perilo

za dame, gospode in deco
priporoča tvrdka

A. & E. Skaberné
Ljubljana, Mestni trg 10.

Iščem mesta kot
poslovodja ali skladiščnik

v kakem večjem podjetju. Sem popol-
noma vešč v manufakturni, špecerijski
in železninski stroki. Znam pridobivati
odjemalce. Sedaj sem nameščen v večji
trgovini mešane stroke kot poslovodja.
Naslov pod „uljuden in zanesljiv“
poštno ležeče Litija.

Naročajte

„NAPREJ“

Zidarsko akordno partijo

8 do 10 zidarjev za ometna dela v Ljubljani, približno 2000 m²
išče za takoj:

„Slograd“, Ljubljana, Sp. Šiška.

NAKUPOVALNA ZADRUGA

R. Z. Z. O. Z.

V LJUBLJANI, Dunajska cesta 33 („BALKAN“)

UVOZ

Deželni pridelki, žito, mlevski izdelki
vseh vrst. — Kolonijalno špecerijsko
blago, spirituose, mast, slanina, mesni
izdelki.

ZOAZI

Telefon 366. Brzjavni naslov: Nakupovalna Ljubljana.
Čekovni račun števil. 10.473.

Kreditni zavod za trgovino in industrijo,

LJUBLJANA, Prešernova ulica št. 50.
v lastnem poslopiju.

Brzjavni naslov: KREDIT LJUBLJANA. — Telefon št. 40 in 457.

Obrestovanje vlog, nakup
in prodaja vsakovrstnih
vrednostnih papirjev, deviz
in valut, borzna naročila,
predujmi in krediti vsake
vrste, eskompt in inkaso
menic ter kuponov, nakazila
v tu- in inozemstvo, safe-
--: deposits itd. --: